

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

24 september 2026

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet
van 28 april 2017 tot oprichting
van het “War Heritage Institute” en houdende
integratie van de opdrachten, de middelen en
het personeel van het Instituut voor veteranen
– Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden,
oud-strijders en oorlogsslachtoffers,
het Koninklijk Museum voor het Leger
en de Krijgsgeschiedenis, het Nationaal
Gedenkteken van het Fort van Breendonk en
de Historische Pool van Defensie, met het oog
op de instelling van een specifieke status
voor nationale gedenktekens**

(ingediend door
de heren Christophe Lacroix en
Philippe Courard)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

24 septembre 2026

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 28 avril 2017
portant création du “War Heritage Institute”
et portant intégration des missions,
des moyens et du personnel
de l’Institut des vétérans –
Institut national des invalides de guerre,
anciens combattants et victimes de guerre,
du Musée royal de l’Armée et d’Histoire
militaire, du Mémorial national du Fort de
Breendonk, et du Pôle historique
de la Défense en vue de créer
un statut de “Mémorial national”**

(déposée par
MM. Christophe Lacroix et
Philippe Courard)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel heeft tot doel een specifieke status voor nationale gedenktekens in het leven te roepen. De voorwaarden en criteria voor de verkrijging en het behoud ervan zouden worden bepaald in een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi vise à créer un statut de Mémorial national dont les conditions et critères d’obtention et de maintien seront définis par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Anders.	: Anders.
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De indieners van dit wetsvoorstel beschouwen herdenkingsactiviteiten als een kerntaak van de Federale Staat en van Defensie, die deze bevoegdheid via het War Heritage Institute (WHI) uitoefenen.

Vanuit dat uitgangspunt werden tijdens de vorige zittingsperiode grote inspanningen geleverd om het WHI daadwerkelijk meer armslag te geven. De goedkeuring van een nieuw strategisch plan voor het instituut voor de periode 2021-2025 is daar een bewijs van. Dat plan had vooral tot doel meer partnerschappen uit te bouwen en de gedenkplaatsen van ons land via een daadkrachtig beleid bij een zo breed mogelijk publiek onder de aandacht te brengen.

Onlangs is de Kamer van volksvertegenwoordigers eenparig overgegaan tot aanneming van het wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika inzake het Mardasson Memorial in de stad Bastenaken, en Verklaring, gedaan te Brussel op 11 april 2024.¹

Het debat daarover tijdens de plenaire vergadering werd eens te meer aangegrepen om te benadrukken hoe belangrijk het is om specifiek in België herdenkingsactiviteiten in stand te houden. Ons land staat immers wegens zijn geschiedenis bekend als het slagveld van Europa. "*Belgium, battlefield of Europe*" is nu trouwens de slogan van het WHI.

Zoals Kamerlid Philippe Courard tijdens die plenaire vergadering benadrukte, is het Mardasson Memorial in Bastogne veel meer dan een monument, namelijk een plek voor overdracht, erkenning en collectieve herinnering. Het Mardasson Memorial herinnert aan de inzet van de dapperen die hebben gevochten om ons land en Europa te bevrijden van het nazi-juk. Duizenden jonge soldaten van aan de overkant van de Atlantische Oceaan zijn in gruwelijke omstandigheden gestorven om België te bevrijden. We zijn hen eeuwige erkenning verschuldigd, evenals aan al diegenen die zich als soldaat of als burger met name in het verzet tegen de onderdrukker verdienstelijk hebben gemaakt.

De essentiële rol die ook het verzet in ons land heeft gespeeld, werd overigens onlangs nog benadrukt in de resolutie betreffende de herinneringseducatie en de burgerschapsvorming inzake het Belgisch verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog², die door alle fracties, met de

¹ DOC 56 1486/004.

² DOC 56 0265/008.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Pour les auteurs de la présente proposition de loi, le travail de mémoire est une compétence essentielle de l'État fédéral et de la Défense, notamment par l'intermédiaire du War Heritage Institute (WHI).

Dans cette logique, sous la précédente législature, un important travail a été mené afin de réellement renforcer le WHI, notamment par l'adoption d'un nouveau plan stratégique pour la période 2021-2025. Ce plan avait notamment comme objectifs de développer davantage de partenariats et de pleinement faire connaître les lieux de mémoire de notre pays au plus grand nombre au moyen d'une politique volontariste.

Récemment, la Chambre des représentants a adopté à l'unanimité le projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et les États-Unis d'Amérique concernant le Mémorial du Mardasson dans la ville de Bastogne, et Déclaration, faites à Bruxelles le 11 avril 2024¹.

Le débat en séance plénière à cet égard a permis, une nouvelle fois, de souligner l'importance du travail de mémoire en Belgique, pays surnommé par son histoire "*Battlefield of Europe*". Ce surnom est d'ailleurs devenu la devise du WHI.

Comme l'a souligné lors de cette séance plénière Philippe Courard, le Mémorial du Mardasson à Bastogne est bien davantage qu'un monument: il est un lieu de transmission, de reconnaissance et de mémoire collective. Il rappelle l'engagement de ceux qui ont combattu pour libérer notre pays et l'Europe du joug nazi. Par milliers, des jeunes soldats venus de l'autre côté de l'océan Atlantique ont donné leur vie dans des conditions horribles pour libérer la Belgique. Nous leur devons une reconnaissance éternelle, ainsi qu'à toutes celles et à tous ceux qui ont combattu comme soldats ou comme citoyens, notamment dans la résistance contre l'opresseur.

Le rôle essentiel de la résistance dans notre pays a d'ailleurs, lui aussi, été récemment souligné par la résolution relative à l'éducation à la mémoire et à la citoyenneté en ce qui concerne la résistance belge durant la Seconde Guerre mondiale² adoptée – par l'ensemble

¹ DOC 56 1486/004.

² DOC 56 0265/008.

opvallende uitzondering van Vlaams extreemrechts, in april 2025 werd aangenomen. De tekst ervan heeft aanleiding gegeven tot een debat over het opnieuw instellen van 8 mei als een wettelijke feestdag waarop de overwinning op het nazisme in 1945 wordt herdacht. Hoewel het opnieuw instellen van die dag als wettelijke feestdag breed werd gesteund door het middenveld, werd het voorstel helaas niet aangenomen, ondanks de amendementen daartoe³, in het bijzonder die van de opstellers van het huidige wetsvoorstel.

De indieners van dit wetsvoorstel willen niet alleen het belang onderstrepen van die recent aangenomen resoluties, maar willen er tevens nogmaals op wijzen dat herdenkingsactiviteiten een kerntaak vormen van de Federale Staat en van Defensie, met name via het WHI.

Behoud, studie en de overdracht van herdenkings-erfgoed zijn geen bijkomstige taak, want die activiteiten dragen rechtstreeks bij tot de levenskracht van onze democratie in deze onrustige tijden, waarin zelfs binnen de Kamer van volksvertegenwoordigers de provocaties van extreemrechts en de nationalistes niet meer te tellen zijn.

De fractie van de indieners heeft altijd de rol van het federale wetenschapsbeleid (met name via het CegeSoma) en van Defensie bij het doorgeven van herdenking verdedigd. De boodschap dat de vreselijke oorlogsgebeurtenissen nooit meer mogen terugkeren is geen slogan, maar moet deel uitmaken van het overheidsbeleid. Zulks vereist niet alleen inzet van de burgers, maar ook van de staat en de vertegenwoordigers van de natie. De indieners pleiten dan ook voor een Defensie die volkomen openstaat voor de samenleving. Zulks betekent dat Defensie zich meer moet inzetten voor democratische waarden, vrede en burgerschap, maar ook banden moet smeden met de jeugd en met de wereld van het wetenschappelijk, geopolitiek en historisch onderzoek. Herdenkingssites moeten levendige plekken zijn, die toegankelijk en begrijpelijk zijn voor de huidige en toekomstige generaties.

In een tijd waarin populisme en extremisme zich soms op een sluipende manier verspreiden, is het van bijzonder groot belang onze geschiedenis onder de aandacht te brengen, de dramatische gevolgen van autoritaire, racistische, lgbtqia+-fobe, antisemitische, islamofobe en xenofobe ideologieën in herinnering te brengen en de strijd voor vrijheid te belichten. Democratie, samenleven en de rechtsstaat zijn nooit verworven zaken. Het zijn kostbare en kwetsbare realisaties die we moeten doorgeven.

³ DOC 56 0265/007.

des groupes à l'exception notoire de l'extrême droite flamande – en avril 2025. Ce texte a notamment permis un débat sur la réinstauration d'un jour férié légal du 8 mai afin de commémorer la victoire contre le nazisme en 1945. Une réinstauration largement soutenue par la société civile mais qui n'a, hélas, pas été adoptée malgré les amendements déposés³ notamment par les auteurs de la présente proposition.

Au-delà de l'adoption récente de ces textes importants, les auteurs de la présente proposition de loi veulent rappeler que le travail de mémoire constitue une compétence essentielle de l'État fédéral et de la Défense, notamment à travers le WHI.

La préservation, l'étude et la transmission du patrimoine mémoriel ne relèvent pas d'une mission accessoire: elles participent directement à la vitalité de notre démocratie en ces périodes troubles où, au sein même de la Chambre des représentants, on ne compte plus les provocations de l'extrême droite et des nationalistes.

Le groupe des auteurs a toujours défendu le rôle de la politique scientifique fédérale (notamment via le CegeSoma) et de la Défense dans la transmission de la mémoire. Le "plus jamais cela" n'est pas un slogan, c'est une politique d'État et cela demande une mobilisation des citoyens mais aussi de l'État et des représentants de la Nation. Les auteurs défendent ainsi une Défense pleinement ouverte sur la société. Cela signifie renforcer son engagement en faveur des valeurs démocratiques, de la paix et de la citoyenneté, mais aussi développer les liens avec la jeunesse, le monde de la recherche scientifique, géopolitique et historique. Les lieux de mémoire doivent être des lieux vivants, accessibles et compréhensibles pour les générations présentes et futures.

À l'heure où les populismes et les extrémismes progressent parfois de manière insidieuse, faire connaître notre Histoire, rappeler les conséquences dramatiques des idéologies autoritaires, racistes, LGBTQIA+-phobes, antisémites, islamophobes et xénophobes et mettre en lumière les combats menés pour la liberté prennent une importance toute particulière. La démocratie, le vivre-ensemble et l'État de droit ne sont jamais acquis. Ils sont des conquêtes précieuses et fragiles que nous avons le devoir de transmettre.

³ DOC 56 0265/007.

Volgens de indianers is het dan ook hoog tijd dat België nationale gedenktekens een specifieke status geeft, naar het voorbeeld van verschillende Europese landen, waaronder onze buurlanden Frankrijk en Duitsland.

Dat is dan ook het doel van dit wetsvoorstel, dat beoogt deze symbolische status te vermelden in de wet van 28 april 2017 tot oprichting van het “War Heritage Institute” en houdende integratie van de opdrachten, de middelen en het personeel van het Instituut voor veteranen – Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers, het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis, het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk en de Historische Pool van Defensie.

Dat debat is niet nieuw: het is al meerdere malen aan bod gekomen in beide Kamers van het federaal Parlement, met name met het oog op de erkenning van het Fort van Hoi⁴ als nationaal gedenkteken.

Niettemin heeft de Arizone-meerderheid het door de Kamerleden Christophe Lacroix en Philippe Goffin ingediende wetsvoorstel houdende de erkenning van het Fort van Hoi als Nationaal Gedenkteken⁵ op 4 juni 2025 verworpen, na hoorzittingen met onder meer het WHI en de directeur van de Dossin-kazerne te Mechelen, de heer Tomas Baum. In een schriftelijk advies aan de commissie had laatstgenoemde op het volgende gewezen:

“De geschiedenis van de Dossinkazerne en de deportaties van Joden, Sinti en Roma uit Mechelen tijdens

⁴ Het waren de Nederlanders die het fort tussen 1818 en 1823 optrokken op de plek waar voorheen het kasteel van Hoi stond.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam de geschiedenis ervan echter een tragische wending, toen het Duitse leger besliste het in te richten als gevangenis. Vanaf mei 1940 tot 5 september 1944 zouden de Duitsers het gebruiken als detentiekamp voor 7000 gevangenen, hoofdzakelijk politieke gevangenen en gijzelaars. Onder het bewind van de Wehrmacht en met commandant Frimberger als kampoverste groeide het fort zo uit tot een symbool van de concentratiepolitiek van de nazi's. De erbarmelijke leefomstandigheden van de gedetineerden, de groezelige gevangencellen, de verhoorzaal en de detentiekamers getuigen van de gruwel van die donkere bladzijde uit de geschiedenis. Talloze patriotten, verzetslieden en gijzelaars werden er vastgehouden. Dag in dag uit moesten ze voor hun leven vrezen. Sommigen werden gedeporteerd naar een concentratiekamp, anderen werden elders geëxecuteerd.

Thans is het Fort van Hoi een gedenkteken van de Tweede Wereldoorlog. In het museumgedeelte komen de bezoekers meer te weten over de leefomstandigheden van de gevangenen en over het dagelijks leven van de bevolking gedurende de nazibezetting. In de verschillende zalen krijgen ze pakkende getuigenissen van hen die deze nare periode hebben meegemaakt. Het fort biedt tevens pedagogische activiteiten om kennis te verwerven over de twee wereldoorlogen en met het oog op burgerschapseducatie, wat het tot een belangrijke plek maakt om de schoolgaande jeugd maar ook jonge kinderen te sensibiliseren.

⁵ DOC 56 0309/001.

Pour les auteurs, il est donc grand temps que la Belgique crée un statut de “Mémorial national” à l’instar de plusieurs États européens dont nos voisins comme la France et l’Allemagne.

Tel est dès lors l’objectif de la présente proposition de loi qui vise à insérer ce statut symbolique au sein de la loi du 28 avril 2017 portant création du “War Heritage Institute” et portant intégration des missions, des moyens et du personnel de l’Institut des vétérans – Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre, du Musée royal de l’Armée et d’Histoire militaire, du Mémorial national du Fort de Breendonk, et du Pôle historique de la Défense.

Ce débat n’est pas neuf: il a été illustré à plusieurs reprises au sein du Parlement fédéral et de ses deux Chambres, notamment en vue de reconnaître le Fort de Huy⁴ comme Mémorial national.

Le 4 juin 2025, la majorité Arizona a ainsi rejeté la proposition de loi⁵ déposée par Christophe Lacroix et Philippe Goffin visant à reconnaître le Fort de Huy comme Mémorial national à l’issue d’auditions notamment du WHI et du directeur de la Caserne Dossin à Malines, Tomas Baum. Dans un avis écrit à la commission, ce dernier avait souligné:

“De geschiedenis van de Dossinkazerne en de deportaties van Joden, Sinti en Roma uit Mechelen tijdens

⁴ Construit par les Néerlandais entre 1818 et 1823 sur le site de l’ancien château de Huy, il a été transformé en prison par l’armée allemande.

En effet, l’histoire du fort prit une tournure tragique pendant la Seconde Guerre mondiale. À partir de mai 1940 jusqu’au 5 septembre 1944, l’armée allemande le transforma en camp de détention où plus de 7000 prisonniers furent incarcérés, principalement des prisonniers politiques et des otages. Sous l’administration de la Wehrmacht et dirigé par le commandant Frimberger, le fort devint ainsi un symbole de l’univers concentrationnaire nazi. Les conditions de vie des prisonniers, les cachots sinistres, la salle d’interrogatoire et les chambres de détention témoignent de la cruauté de cette époque sombre de l’histoire. De nombreux patriotes, résistants et otages y furent internés, risquant leur vie chaque jour. Certains furent déportés vers des camps de concentration, tandis que d’autres furent exécutés ailleurs.

Aujourd’hui, le fort de Huy est un lieu de mémoire de la Seconde Guerre mondiale. L’espace muséal éclaire les visiteurs sur les conditions de vie des prisonniers et la vie quotidienne de la population pendant l’occupation nazie. Une visite des différentes salles permet de découvrir des témoignages poignants de celles et ceux qui ont vécu cette période douloureuse. Le fort offre également la possibilité de réserver des activités pédagogiques axées sur la connaissance des deux guerres mondiales et l’éducation à la citoyenneté, ce qui en fait un lieu de sensibilisation important pour les écoles et les plus jeunes.

⁵ DOC 56 0309/001.

de Tweede Wereldoorlog vormen een wezenlijk deel van de Belgische en Europese geschiedenis. Een initiatief over de nationale erkenning kan zinvol zijn, maar verdient ons inziens overleg. Met name in het licht van het recente onderzoek naar de rol van de spoorwegen in de deportaties van Joden en Roma (raciaal gedeporteerden), politiek vervolgd en verplicht tewerkgesteld tijdens de Tweede Wereldoorlog in België stelt zich de vraag naar de betekenis van een erkenning door de Belgische overheden en de implicaties hiervan.”

Op basis van de voormelde hoorzittingen werden meerdere amendementen ingediend om de regeling te verbeteren.

Verschillende volksvertegenwoordigers van de meerderheid hebben toen hun verzet tegen dat wetsvoorstel gemotiveerd met de bewering dat ze streven naar een alomvattende wettelijke regeling voor alle gedenkplaatsen. Ruim een jaar later werd nog geen enkele tekst ingediend, noch door de minister van Defensie, noch door een parlamentslid van de meerderheid.

Dit wetsvoorstel vormt een antwoord op die situatie. Het legt de nadruk op de symboliek en de gedenkwaarde van een dergelijke erkenning door ze wettelijk vast te leggen zonder er financiële of eigendomsrechtelijke gevolgen aan te verbinden.

De in het wetsvoorstel beoogde regeling bepaalt voorts uitdrukkelijk dat de tenuitvoerlegging ervan een koninklijk besluit vereist, aangenomen na overleg in de ministerraad. Dat besluit zou de voorwaarden en criteria voor de verkrijging en het behoud van de status van nationaal gedenkteken behelzen.

De indieners achten het in het licht van voormelde hoorzittingen absoluut noodzakelijk dat de voor Defensie en Wetenschapsbeleid bevoegde ministers een uitgebreide raadpleging houden met de vertegenwoordigers van de verschillende gedenkplaatsen alvorens de regering een koninklijk besluit wordt voorgelegd. Het wetsvoorstel beoogt dat plaatsen met de status van nationaal gedenkteken worden ondergebracht bij de “geassocieerde sites” zoals bedoeld in wet van 28 april 2017 tot oprichting van het WHI (“zelfstandige sites met nationale of internationale uitstraling die een complementair verhaal brengen, zowel ten opzichte van elkaar als ten opzichte van de site van het Jubelpark, en die bij een verenigd netwerk van erfgoed sites aansluiten in de erfgoedraad”).

Dit wetsvoorstel strekt er tot slot toe dat de minister van Defensie de Kamer van volksvertegenwoordigers jaarlijks een overzicht van de erkende nationale gedenktekens voorlegt.

de Tweede Wereldoorlog vormen een wezenlijk deel van de Belgische en Europese geschiedenis. Een initiatief over de nationale erkenning kan zinvol zijn, maar verdient ons inziens overleg. Met name in het licht van het recente onderzoek naar de rol van de spoorwegen in de deportaties van Joden en Roma (raciaal gedeporteerden), politiek vervolgd en verplicht tewerkgesteld tijdens de Tweede Wereldoorlog in België stelt zich de vraag naar de betekenis van een erkenning door de Belgische overheden en de implicaties hiervan.”

Sur la base de ces auditions, plusieurs amendements ont été déposés pour en améliorer le dispositif.

Plusieurs députés de la majorité ont alors justifié leur opposition à cette loi en prétendant vouloir déposer un cadre légal global pour l'ensemble des sites de mémoire. Plus d'un an plus tard, aucun texte n'a été déposé, ni par le ministre de la Défense ni par un député de la majorité.

Tel est dès lors l'objet de la présente proposition de loi, qui insiste sur le statut symbolique et mémoriel d'une telle reconnaissance en l'inscrivant dans la loi sans pour autant emporter de conséquences financières ou en termes de propriété.

Le dispositif de la loi prévoit par ailleurs explicitement qu'un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres devra être adopté pour sa mise en œuvre, en fixant les conditions et critères d'obtention et de maintien de ce statut de “Mémorial national”.

Pour les auteurs, à la lumière des auditions mentionnées ci-avant, il est impératif que les ministres de la Défense et de la Politique scientifique fédérale mènent un large travail de consultation des représentants de ces différents sites de mémoire avant le dépôt d'un arrêté royal au gouvernement. À cette fin, la proposition de loi inscrit le statut de “Mémorial national” dans ladite loi du 28 avril 2017 créant le WHI au sein des “sites associés” c'est-à-dire des sites autonomes avec un rayonnement national ou international qui présentent une histoire complémentaire tant les uns envers les autres qu'envers le site du Cinquantenaire et qui intègrent un réseau de sites patrimoniaux réunis au sein du conseil du patrimoine.

La présente proposition loi prévoit enfin que, chaque année, le ministre de la Défense transmet à la Chambre des représentants un état des lieux de la liste des mémoriaux nationaux reconnus.

Het ontbreken van een officiële status zorgt thans immers voor een grijze zone, zoals blijkt uit het aanvullend schriftelijk advies dat het WHI aan de Kamer heeft verstrekt naar aanleiding van de hoorzitting over voormeld wetvoorstel⁶.

Wat het verzoek betreffende een “inventaris van de nationale gedenktekens” betreft, stelt het WHI niet op de hoogte te zijn van het bestaan van een dergelijke lijst, noch in praktische, noch in juridische zin.

Voor zover het WHI weet, en tenzij het zich vergist, zijn de enige locaties die officieel onder de benaming “nationaal gedenkteken” vallen:

— het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk;

— het Nationaal Gedenkteken der Joodse Martelaren van België.

Daarnaast hebben volgens het WHI sommige gedenkplaatsen bij wet het adjectief “nationaal” gekregen, zoals de Nationale Necropool van het Ereperk der Gefusilleerden (Brussel), het Nationaal Monument van het Verzet (Luik) of het Nationaal Monument ter nagedachtenis aan de Belgische vrijwilligers die in Korea zijn gesneuveld (Brussel).

Tot slot stipt het WHI aan dat er nog tal van andere gedenkplaatsen op Belgisch grondgebied zijn, vaak Belgische of buitenlandse militaire begraafplaatsen, en nog veel meer monumenten, die weliswaar officieel beschermd zijn, maar niet de genoemde titel dragen.

Zonder te willen raken aan de situatie van die reeds erkende sites in de zin van de wet van 2017, willen de indieners een nieuw specifiek artikel invoegen dat de weg vrijmaakt voor nieuwe erkenningen door de federale Staat. Voormelde situatie leidt immers tot een gebrek aan duidelijkheid op het gebied van herdenking in ons land, met name met betrekking tot de communicatie van die verschillende sites naar het grote publiek toe en de inventarisatie ervan. Ook het belang van nationale communicatie kan niet worden onderschat, met name gezien de belangstelling van talrijke buitenlandse nabestaanden die naar ons land komen voor een herdenking of om het graf te bezoeken van een familielid dat op ons grondgebied om het leven is gekomen.

De verschillende herdenkingssites verdienen een samenhangende, ambitieuze en bestendige visie, en de indieners hopen dat zij tijdens de herdenkingen van het tweehonderdjarig bestaan van België een belangrijke

En effet, à l’heure actuelle, l’absence de statut officiel créé une zone grise, comme l’a illustré l’avis écrit complémentaire fourni à la Chambre par le WHI à la suite de son audition sur la proposition précitée⁶:

“Pour la demande concernant un “inventaire des mémoriaux nationaux”, nous n’avons aucune connaissance d’une pareille liste, ni sur le plan pratique, ni sur le plan légal.

Tout au plus et à moins que nous nous trompions, les seuls sites répondant officiellement au vocable de “Mémorial national” sont:

— Le Mémorial national du Fort de Breendonk;

— Le Mémorial national du Martyre juif de Belgique.

En revanche, certains lieux de Mémoire ont reçu le qualificatif de “national” suivant la Loi, tels “la Nécropole nationale de l’Enclos des Fusillés” (à Bruxelles) ou le “Monument national de la Résistance” (à Liège) ou encore le “Monument national à la Mémoire des Volontaires de la Guerre de Corée” (à Bruxelles).

Beaucoup d’autres lieux de Mémoire sont situés sur le territoire belge, souvent des cimetières militaires belges ou étrangers, et bien d’autres monuments, qui jouissent d’une protection officielle mais ne sont pas porteurs du titre évoqué.”

Si l’objectif des auteurs est de maintenir intacte la situation de ces sites déjà reconnus au sens de la loi de 2017, la volonté est d’insérer un nouvel article spécifique ouvrant la voie à de nouvelles reconnaissances par l’État fédéral. En effet, il découle de cette situation un manque de lisibilité mémorielle au sein de notre pays, notamment dans la communication de ces différents sites vis-à-vis du grand public et de leur recensement. Il est également important de signaler l’importance d’une communication nationale au regard notamment de l’intérêt de nombreux descendants étrangers qui se rendent dans notre pays pour une commémoration ou pour visiter la sépulture d’un(e) membre de leur famille ayant perdu la vie sur notre territoire.

Les différents lieux de mémoire méritent une vision cohérente, ambitieuse et pérenne et les auteurs espèrent qu’une importante page leur sera réservée lors des commémorations du bicentenaire du Royaume, afin

⁶ DOC 56 0309/001.

⁶ DOC 56 0309/001.

plaats zullen krijgen. Het is met name wenselijk dat sommige van die herdenkingen buiten de hoofdstad plaatsvinden.

De beoogde status zal het bovendien mogelijk maken om de banden tussen die duidelijk vermelde herdenkingsplaatsen en derde landen verder aan te halen en uit te breiden.

Herdenken betekent immers niet enkel terugkijken op het verleden, maar houdt ook in dat de burgers van vandaag en morgen de middelen krijgen om vrijheid, democratie en vrede te verdedigen.

notamment que certaines de ces commémorations aient lieu en dehors de la capitale.

Un tel statut permettra par ailleurs de renforcer et développer les liens entre ces sites de mémoire clairement définis et des États tiers.

Parce que commémorer n'est pas simplement regarder le passé. C'est aussi donner aux citoyens d'aujourd'hui et de demain les outils pour défendre la liberté, la démocratie et la paix.

Christophe Lacroix (PS)

Philippe Courard (PS)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In titel 2, hoofdstuk 1, van de wet van 28 april 2017 tot oprichting van het “War Heritage Institute” en houdende integratie van de opdrachten, de middelen en het personeel van het Instituut voor veteranen – Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers, het Koninklijk Museum voor het Leger en de Krijgsgeschiedenis, het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk en de Historische Pool van Defensie wordt een artikel 3/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 3/1. Er wordt een status van nationaal gedenkteken ingesteld. De voorwaarden en criteria voor het verkrijgen en behouden van die status van nationaal gedenkteken worden bepaald bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad. De erkenning is symbolisch, heeft geen financiële gevolgen en geeft geen aanleiding tot een eigendomsoverdracht. Jaarlijks leggen de ministers van Defensie en Wetenschapsbeleid de Kamer van volksvertegenwoordigers een overzicht voor van de lijst van nationale gedenktekens die krachtens deze wet zijn erkend.”

Art. 3

In artikel 4, § 2, eerste lid, 2°, laatste streepje, van dezelfde wet, worden de woorden “en nationale gedenktekens” ingevoegd tussen de woorden “geassocieerde sites” en de woorden “: zelfstandige sites”.

18 augustus 2026

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans le titre 2, chapitre 1er, de la loi du 28 avril 2017 portant création du “War Heritage Institute” et portant intégration des missions, des moyens et du personnel de l’Institut des vétérans – Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre, du Musée royal de l’Armée et d’Histoire militaire, du Mémorial national du Fort de Breendonk, et du Pôle historique de la Défense, il est inséré un article 3/1, rédigé comme suit:

“Art. 3/1. Il est créé un statut de “Mémorial national”. Les conditions et critères d’obtention et de maintien de ce statut de “Mémorial national” sont définis par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Cette reconnaissance a une portée symbolique et n’emporte pas d’implications financières ou de transfert de propriété. Chaque année, les ministres de la Défense et de la Politique scientifique transmettent à la Chambre des représentants un état des lieux de la liste des mémoriaux nationaux reconnus en vertu de la présente loi.”

Art. 3

Dans l’article 4, § 2, alinéa 1er, 2°, dernier tiret, de la même loi, les mots “et mémoriaux nationaux” sont insérés entre les mots “sites associés” et les mots “: des sites autonomes”.

18 août 2026

Christophe Lacroix (PS)
Philippe Courard (PS)